N^{ER} 49.

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 24 Kwietnia v. s. 1831 Roku.

Wiadomości Krajowe.

W i l n o.

O g ł o s z e n i e.

Podaie się do wiadomości, że w skutek rozwiązania JW. Wileńskiego i Grodzieńskiego Woiennego Gubernatora, lekcye Uniwersyteckie, a także Gymnazyów i Szkół, w Wilnie będących, są zakryte, z powodu szerzącey się w tém mieście epidemiczney choroby cholery; kiedy zaś też lekcye nanowo rozpoczętemi zostaną, o tém podobnież przez Gazetę Kuryera Litewskiego da się wiedzieć. D. 23 kwietnia 1831 roku.

(podpisano) Rektor Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego, Rzeczywisty Radzca Stanu i Kawaler, Wacław Pelikan.

Prawidła zachowania się dla ochronienia się od Cholery, rozdawane przy Kuryerze Litewskim N. 46, dla większego upowszechnienia umieszczamy w gazecie w obu ięzykach.

Выписка изъ Протокола Засѣданій Медицинскаго Комитета.

По поводу появленія въ Вильнѣ эпидемической болѣзни Холеры, *Cholera morbus*, Медицинскій Комитетъ, установленный для предпринятія мѣръ, которыябы препятствовали ея распространенію и съ успѣхомъ дѣйствовали въ оказавшейся уже болѣзни; сообщаетъ жителямъ сего города краткую вѣдомость: *о способѣ поступленія, каковой въ семъ случаѣ доказанъ опытомъ за самый лучшій.*

1. Все, что только ослабляетъ силы и истощаетъ оныя, наиболѣе приготовляетъ къ Холерѣ; по сему люди ведущіе жизнь безпорядочную, предавшіе себя пьянству и всякаго рода злоупотребленіямъ, весьма легко подвергаются сей болѣзни; по сему за первое почитать должно: вести жизнь порядочную и умѣренную.

2. Но какъ сказанное злоупотребленіе опасно и вредно, такъ равно обыкновенный родъ жизни вдругъ перемѣненный, не можетъ быть полезнымъ; по сему при свойственномъ каждому способѣ жизни, избѣгать только слѣдуетъ всего того, что только ослабляетъ силы пищеваренія, между прочими принадлежатъ здѣсь пищи, а особливо: сырые, зелени, грибы, жирное свиное мясо, сыръ, старое и гнилое масло, конопляное масло, несвѣжія рыбы, хлѣбъ не хорошо упеченной и проч.

3. Всѣ напитки легко бродящіе и вспучающіе животъ, каковые суть: молодое пиво или кислое, медь, хлѣбный квасъ, сыворотка и т. п.

4. Излишнее употребленіе горячихъ напитковъ есть очень вредно, для людей однакожъ простыхъ и вообще для людей возмужалыхъ и привыкшихъ, рюмка водки или вина не вредятъ, напротив-же предлагается какъ средство облегчающее появленіе испариванія и пота,

5. Избѣгать наглыхъ воздушныхъ перемѣнъ, а затѣмъ не обмываться холодною водою послѣ теплой ванны или бани, не спать ночью подъ открытымъ небомъ.

6. Беречься холода и сырости, случайноже замоченную одежду или сапоги, тотъчасъ перемѣнить.

7. Одѣваться сообразно съ перемѣною воздуха.

8. Избѣгать въ жилищахъ большой толпы людей и соблюдать самую возможную опрятность: отворять часто окошки, курить уксусомъ или растворомъ солекислой извѣсти.

9. Утромъ не выходить на тощахъ; умѣренное употребленіе чаю, а для бѣднѣйшихъ ромашки или мяты есть весьма полезно.

10. Не провожать безсонныхъ ночей, избѣгать всякаго излишняго употребленія силъ, соблюдать спокойствіе ума; въ случаѣ наконецъ болѣзни, тотчасъ искать лѣкарской помощи.

Подписали: Предсѣдательствующій въ Комитетѣ Андрей Снядецкій.

Секретарь Осипъ Мяновскій.

№. 1.

---

13 Апрѣля 1831.

Wypis z Protokółu Posiedzeń Komitetu Medycznego.

Z powodu okazania się w Wilnie epidemicznie panuiącey choroby *Cholera morbus*, Komitet Medyczny, ustanowiony w celu urządzenia i przedsięwzięcia wszystkich środkow, iakieby i iey rozszerzaniu się zapobiegały i skutecznie w rozwiniętey iuż chorobie działać mogły; podaie mieszkańcóm tuteyszego miasta krótką wiadomość: *O sposobie zachowania się, iakie doświadczenie za naylepszy w takim przypadku uznało.*

1. Wszystko, cokolwiek siły osłabia i niszczy, naybardziey do cholery uspasabia: ztąd ludzie rozwiązłe i nieporządne prowadzący życie, oddani pijaństwu i wszelkiego rodzaiu nadużyciom, nayłatwiey tey chorobie ulegaią; pierwszą więc będzie rzeczą: zachować życie porządne i umiarkowane.

2. Lecz, iak wspomnione nadużycia niebezpieczne są i szkodliwe; tak znowu nagła w zwyczaynym sposobie życia odmiana, nie może bydź pożyteczną: przy właściwym zatém każdemu sposobie zachowania się, wystrzegać się tylko potrzeba tego wszystkiego, cokolwiek siły trawienia osłabia; między innemi pokarmy pierwsze zaymuią tu mieysce, a mianowicie: wszystkie pokarmy surowe, leguminy, grzyby, tłuste wieprzowe mięso, masło zjełczałe i stare, séry, oleie, nieświeże ryby, chleb niedopieczony.

3. Wszystkie napoie łatwo fermentuiące i odymaiące żołądek są szkodliwe, iakiemi są: piwo młode lub kwaskowate, miód, kwas chlebowy, serwatka i t. p.

4. Nadużycie trunkow spirytusowych bardzo iest szkodliwe. Dla ludu iednak prostego i w ogólności dla osob dorosłych i przyzwyczaionych kieliszek wódki lub wina nie szkodzi, owszem zaleca się, iako środek dopomagaiący okazaniu się transpiracyi i potu.

5. Unikać zmian nagłych temperatury, a zatém nie obmywać się w łaźni lub po ciepłey wannie wodą zimną, nie spać, zwłaszcza w nocy, pod gołém niebem.

6. Strzedz się wilgoci i zimna; i przypadkiem zmokłe odzienie lub obówie natychmiast odmienić.

7. Ubierać się stosownie do odmiany temperatury.

8. Unikać w mieszkaniu wielkiego natłoku ludzi, i utrzymywać naywiększe ochędóstwo, otwierać często okna, nakadzać octem lub roztworem solnika wapna.

9. Zrana niewychodzić na czczo; użycie umiarkowane herbaty, a dla uboższych rómianku lub mięty, bardzo iest pożyteczne.

10. Nie przepędzać bezsennych nocy, unikać wszelkiego nadużycia, zachować spokoyność umysłu i w przypadku choroby natychmiast szukać pomocy lękarskiey.

(podpisano) Prezydent Komitetu *Jędrzey Sniadecki.*
Sekretarz *Józef Mianowski.*

N. 1.

d. 13 kwietnia 1831.

Sankt-Petersburg dnia 21 marca.

Przez naywyższe ukazy J. C. M. do Rządzącego Senatu wydane: *D. 9 marca*, pomocnik Jenerał-sztabs-doktora floty, Radca stanu *Hassingi*, nayłaskawiey mianowany Rzeczywistym radcą stanu.

D. 16 marca: Sprawniący obowiązek Gubernatora Cywilnego Witebskiego, Rzeczywisty Radca Stanu, *Hamaley*, przy uwolnieniu od tego obowiązku, przyłączony do Ministeryum spraw wewnętrznych.— Rzeczywisty Radca Stanu, *Szrejder*, nayłaskawiey mianowany Witebskim Gubernatorem Cywilnym — Permski Gubernator Cywilny, Rzeczywisty Radca Stanu *Tufiajew*, nayłaskawiey mianowany Cywilnym Gubernatorem Mińskim — Niżehorodzki Vice-Gubernator, Radca Stanu *Sełasteńnikow*, nayłaskawiey ma poruczone sprawowanie obowiązkow Gubernatora Cywilnego Permskiego.

— Przez naywyższy rozkaz Jego Cesarskiey Mości, objawiony Rządzącemu Senatowi przez Zarządzaiącego Ministeryum Sprawiedliwości, P. Sekretarza Stanu *Daszkowa*, d. 14 marca, naywyżey rozkazano: Senatorowi, Radcy Taynemu, *Gieczewiczowi*, zasiadać w 2gim oddziale 5go Departamentu Rządzącego Senatu. (*Gaz. Mosk.*)

Sankt-Petersburg dnia 25 marca.

Dnia 22 t. m., w niedzielę, mieli szczęście stawić się Nayjaśnieyszym Cesarstwu Ichmość, Cesarzowi Jegomości i Cesarzowey Jeymości, znayduiący się przy poselstwie austryackiém Hrabia *Ludwik Litta*, przybyły na powrót do tuteyszey stolicy sekretarz missyi pruskiey Hrabia *Jon Gallen*, i będący przy missyi hiszpańskiey Hrabia *Suza*. (*Gaz. Mosk.*)

Cesarska *Akademia nauk w St-Petersburgu.* Dnia 29go grudnia 1830 roku, w którym Akademia obchodzi rocznicę założenia swoiego, od tego czasu, kiedy przed cztérma laty zaszczycona została naymiłościwszémi odwiedzinami całey Nayiaśnieyszey Familii, odbyło się posiedzenie publiczne Akademii, na którém raczyli znaydować się, JO. Xiążę *Liwen*, Minister oświecenia narodowego, D. *Bludow* Radzca tayny, towarzysz Ministra, niektórzy Członkowie Rady Państwa, Ciała dyplomatycznego, oraz wielu innych miłośników nauk. Posiedzenie, w nieobecności P. Prezydenta, pod przewodnictwem Wice-Prezydenta, A.K. *Storcha*, Radcy taynego, zaczęło się od przeczytania w ięzyku francuzkim zdania sprawy za rok 1830. Tutay dożywotni Sekretarz Akademii, P. *Fuss*, Radca Stanu, wyłożył główniey sze odmiany, zaszłe w Akademii nauk, w ciągu kończącego się roku, wspomniał o pomnożeniu zbiorów akademickich, podał rys naukowych podróży, według planu Akademii przedsięwziętych, zamknął zaś rzecz swoię wiadomością o dziełach i czynnościach Akademii. Naykrótsze nawet wyliczenie przedmiotów, tém zdaniem sprawy objętych, okaże, iż Akademia nauk i w tym roku, przez ściśle dopełnienie włożonych na nią obowiązków, usiłowała ziścić oczekiwania Rządu, tudzież pozyskać ufność światłych i uczonych mężów, iak wewnątrz, tak i za granicami Państwa.

1) *Główniey sze w tym roku odmiany były następuiące*: w początkach tego roku zdarzył się wypadek, nader wielkiey wagi dla Akademii: zaledwie pamiętnym pokoiem zakończyła się krwawa woyna z odwiecznym Chrześciaństwa wrogiem, gdy Nayiaśnieyszemu Monarsze, nieprzerwaną maiącemu pieczę nad zaszczepieniem nauk w obszerném Jego Imperyum, podobało się zwrócić oycowskie oko na rozsadnik onych, przez Wielkiego Jego Poprzednika założony i naymiłościwiey nowe mu nadać ustawy. Liczba akademików zwyczaynych, wynosząca przedtém 18, powiększona do 21, a dawnieyszy etat, obeymuiący 120,000 rubli, podwyższony do 206,100 rubli. Ten nowy, tak pochlebny dowód Monarszych względów, napełniwszy Akademią nayglębszą wdzięcznością ku Nayiaśnieyszemu iey Opiekunowi i otworzywszy dla niey nowe środki dla dopięcia swoiego celu, stanie się bodźcem do podwoienia czynności. Do liczby innych ważnieyszych odmian, w roku 1830 zaszłych należą: mianowanie Ukazem Rządzącego Senatu dnia 8go listopada Akademika P. *Storcha*, Radcę taynego, pełniącego iuż od lat kilku, w nieobecności P. Prezydenta iego obowiązki, Wice-Prezydentem Akademii. Oddalenie się akademika w przedmiocie Zoologii, P. *Beera*, który podczas krótkiego pobytu swego na tém mieyscu, nie mało wyświadczył posług dla Akademii, osobliwie nabyciem znayduiących się przez długi czas w cudzych ręku rysunków do nieśmiertelnego dzieła *Pallasa* o Zoografii Rossyyskiey; ale z powodu okoliczności domowych zmuszony był opuścić Akademią, i powrócić do dawnego obowiązku, professora w uniwersytecie królewieckim; — śmierć drugiego, znakomitego członka Akademii, adjunkta w przedmiocie Zoologii, P. *Mertensa*, który w młodym ieszcze wieku wsławił się wielą pracami dla pożytku nauk, a pochlebnieysze ieszcze podawał o sobie nadzieie; ale stał się w kwiecie wieku ofiarą gorącego zamiłowania nauk; — zgon członków honorowych Akademii: *Ewersa*, professora uniwersytetu dorpackiego; *Sömmeringa*, akademika w Monachium, doktora teologii; P. *Fourier*, członka akademii francuzkiey, dożywotniego sekretarza w oddziale nauk matematycznych przy akademii paryzkiey; doktora *Wuntera*, biskupa kopenhageńskiego i James *Renella*, maiora woysk angielskich; — mianowanie P. *Par-*

rota, od roku 1826, akademika w przedmiocie matematyki stosowaney, akademikiem w przedmiocie fizyki; — mianowanie za naywyższém potwierdzeniem PP. Adjunktów *Buniakowskiego* i *Lenca*, nadzwyczaynymi Akademikami, pierwszego w przedmiocie matematyki, drugiego fizyki;— wybor PP. Adjunktów *Hessa* i *Ostrogradzkiego* na tenże urząd, pierwszego do chemii, a drugiego do matematyki stosowaney;— mianowanie P. *Bongarda*, professora botaniki w uniwersytecie petersburskim, adjunktem w przedmiocie botaniki;— wybor P. *Branta*, doktora medycyny, dozórcę królewskiego zoologicznego muzeum w Berlinie, na wakuiące po śmierci P. *Mertensa* mieysce adjunkta w przedmiocie Zoologii;— Policzenie P. *Kittliza*, który ofiarował dla muzeum wszystkie, podczas podróży swoiey naokoło świata zebrane skarby, tymczasowie do Akademii, w celu wydania na świat ornitologicznych iego odkryć; — wybor znakomitego podróżnika po Syberyi, P. *Hansteena*, na członka honorowego, a gorliwego i biegłego botanika rossyyskiego w Irkucku P. *Turczaninowa*, który znacznie zbogacił akademickie zbiory, na członka korrespondenta Akademii.

2) *Pomnożenie zbiorów akademickich.* Wszystkie pomoce naukowe Akademii, wszystkie oddziały iey muzeum (przedtém tak nazwaney Kunstkamery), znacznie w roku upłynionym pomnożone zostały, osobliwie ze szczodrobliwości niewyczerpaney Nayiaśnieyszego Monarchy. Biblioteka, oprócz zakupionych ksiąg w rozmaitych gałęziach nauk, tudzież zbogacenia się płodami wszystkich drukarni kraiowych, pomnożona została ofiarami wielu towarzystw uczonych, z któremi Akademia w ciągłych zostaie stosunkach, a równie i szczególnych uczonych mężów, którzy iey poświęcili lub złożyli w darze swoie prace. Gabinet fizyczny nieprzerwanie zbogaca się staraniem szanownego dyrektora swego. Fabryka mechaniczna, wzięła iuż początki i dostarczyła dla gabinetu fizycznego i laboratorium chemicznego znaczną liczbę narzędzi, w niczém nieustępuiących zagranicznym. Założono także małe laboratoryum chemiczne. Zaczęty w roku 1829 pawilon magnetyczny, dokończony został i opatrzony zupełnym zbiorem potrzebnych narzędzi, tak, że dzisiay sama tylko Akademia Petersburska posiada zakład podobnego rodzaiu, na takim doskonałości i zupełności stopniu urządzony, i pochlebia sobie nadzieią, że wkrótce będzie w stanie okazać przed publicznością ważne owoce badań, całkowicie temu przedmiotowi oddanego członka swego P. *Kupfera*. Dodać przy tém można, iż za przykładem Akademii, na wzór tuteyszego magnetycznego pawilonu, iuż urządzono ośm podobnych zakładów w rozmaitych częściach Imperyum. Muzeum Zoologiczne, zbogacone w roku przeszłym pięknemi kollekcyami PP. *Langsdorffa* i *Mertensa*, od tego czasu znacznego nabyło wzrostu, osobliwie wybornym zbiorem P. *Kittliza*, w którym znayduie się między innemi do 314, po większey części nowych gatunkow ptakow, w 754 exemplarzach, i kollekcyą przysłaną z Port-au-Prince przez podróżnika P. *Jägera*, szczególniey w konchy zamożną.

Zielnik akademicki zbogacony przysłanym w darze przez P. *Triniusa* przewybornym zbiorem roślin indyyskich znakomitego doktora *Wallicha*, dyrektora wielkiego botanicznego ogrodu w Kalkucie; także obfitym zielnikiem P. *Fleischera* w Eslingen, i ważnemi podarunkami PP. Turczaninowa z Irkucka, Haupta z Ekaterynosławia, oraz PP. *Kastylskiego*, *Kittliza* i *Jägera*.

Gabinet mineralogiczny, pomnożony wytwornym zbiorem minerałow P. *Struwe*, Rossyyskiego Ministra, rezyduiącego przy wolnych miastach hanzeatyckich, nabytym dla Akademii z Naywyższégo zezwolenia, za 50,000 rubli. Kollekcya ta, podczas ostatniego zjazdu niemieckich lekarzy i naturalistów w Hamburgu, była celem nayżywszego podziwienia. Już Akademia otrzymała 38 pakow, obeymuiących w sobie część iey tylko, i ieszcze nierozłożonych z przyczyny niedostatku mieysca. W nich znayduie się 488 rzadkiey wielkości wybornych exemplarzy, zupełny zbiór oryktognostyczny z 5,408 sztuk, i część geognostyczney kollekcyi. Pozostała część gabinetu z przyszłą wiosną nadesłana będzie. Drugi, acz nie tak znakomity podarunek, składaiący się z paku minerałów sybirskich, przez P. *Hermana*, ze Złatoustowa przysłanych, na żywą wdzięczność Akademii zasługuie: gdyż dopełnia istotnego niedostatku w gabinecie mineralogicznym. P. *Postels* ofiarował dla Akademii cały szereg minerałów, zebranych podczas wyprawy korwety *Sieniawin* naokoło świata. Naostatek, podróż PP. *Meiera* i *Menetrie* przyniosła także plon obfity płodow wszystkich trzech królestw przyrodzenia.

Muzeum Azyatyckie, bezustannie pomnażane, dzięki troskliwości czynnego iego dyrektora, obowiązane P. Ministrowi Skarbu, za wiele ciekawych monet perskich i tatarskich. Za iego także przychylném wstawieniem się, oddział medalów rossyyskich gabinetu numizmatycznego otrzymał w darze od CESARZA JEGOMOŚCI zupełny zbiór medalow, wybitych w tuteyszey mennicy, w ciągu trzech ostatnich panowań, składaiący się ze 20 medalow złotych, 78 srebrnych i 2 bronzowych *żettonow*, wartości na 7,000 rubli. Oprócz tego muzeum to pomnożyła kollekcya sztucznych monet srébrnych P. *Bekkera* w Offenbach, wyobrażaiących, w ilości 296 sztuk, po większey części starożytne greckie i rzymskie monety z nadzwyczayną trafnością i doskonałością. Zbiór ten, lubo nie ma istotney wartości w oczach miłośnika starożytności, zastępuie atoli monety oryginalne, nader dzisiay rzadkie, i służy ku zaostrzeniu wzroku numizmatyka do rozpoznawania prawdziwych monet od fałszywych.

Muzeum Egiptskie obowiązane bohatérowi Nawaryńskiey bitwy, Hrabiemu *Heydenowi*, za dwa z Grecyi przywiezione kamienie, z których ieden nadgrobny z hieroglificznemi wyobrażeniami. Na wniesienie zeszłego *Mertensa*, założone przy Akademii muzeum etnograficzne, do którego, oprócz znayduiących się w tak nazwaney dawney *Kunstkamerze* przedmiotów, ubiorów, i sprzętów rozmaitych, mianowicie narodów sybirskich, weszły także zebrane przez P. *Mertensa* podczas iego podróży naokoło świata i podarowane przez niego Akademii tegoż rodzaiu osobliwości; nakoniec, w liczbie ważnych nabytków roku upłynionego wspomnieć należy o tekach z rysunkami, przywiezionych przez expedycyą *Mollera* i *Sieniawina* i ofiarowanych Akademii przez uczonych i artystów, towarzyszących rzeczoney expedycyi. Bogaty ten zbiór rysunków składa

się z 1028 arkuszy, z których 406 iest owocem pracy P. *Mertensa*, 415 P. *Postelsa*, 160 P. *Kastylskiego* i 47 P. *Michaylowa*. Większa część tych rysunków posłuży ku ozdobie opisania rzeczoney podróży, które Akademia nauk w krótkim czasie spodziewa się przedstawić uczonemu światu. (*Dokończenie nastąpi.*) (*G. S. P.*)

P r u s s y.

Berlin d. 21 marca.

Dnia 14 t. m. wyszły pierwsze w tym roku okręty ze *Swinemünde*, a dnia następnego przybył tam z *Lubeki* pierwszy okręt z ballastem. (*G. Mosk.*)

A u s t r y a.

Wiedeń dnia 10 marca.

Podług otrzymanego tu doniesienia jenerała iazdy Barona *Frimont*, woyska cesarsko-austryackie zaięły *Parmę*.

— Taż gazeta pod 4 marca z *Wiednia* donosi: „piszą z Tryestu ze 6,000 woysk austryackich weszło do xięstwa Modeńskiego i tyleż idzie do *Parmy*."

— Król Sardyński, od nieiakiego czasu z zaziębienia chory na gorączkę, przychodzi do zdrowia.

— Rząd medyolański zabronił wywozu wszelkiey broni do Państw Papiezkich. (*Gaz. Mosk.*)

Królestwo Niderlandzkie.

Haga d. 21 marca.

Kommendant *Maestrychtu* znowu otrzymał z Amszterdamu, cale znaczący, podarunek w pieniądzach od patryotów, dla rozdania garnizonowi. (*Gaz. Mosk.*)

Państwo Kościelne.

Rzym dnia 12 marca.

Bawiący tu Poseł Cesarsko-Rossyyski, Xiąże *Gagarin*, który ieździł do Neapolu dla powinszowania w imieniu swoiego Cesarza wstąpienia na tron Królowi Jmci Oboiey Sycylii, d. 7 t. m. tu powrócił. (*Gaz. Mosk.*)

F r a n c y a.

Paryż dnia 16 marca.

Zawczora wieczorem Król dawał prywatną audyencyą Cesarsko-Rossyyskiemu Posłowi Hrabiemu *Pozzo-di-Borgo*.

— Król rozkazał wydać merowi 8 okręgu 4000 franków, których część ma bydź rozdzielona pomiędzy ubogich zarobników przedmieścia ś. Antoniego, reszta ma bydź użytą na rozdanie dla ubogich tegoż okręgu.

— Przez trzy postanowienia królewskie pod 12 marca, ustanowione zostały w kollegium francuzkiém trzy nowe katedry: historyi powszechney i filozoficzney historyi prawodawstwa, ekonomiki narodowey i archeologii; pierwsza oddana iest professorowi *Lerminie*, druga professorowi *Say*, a trzecia professorowi *Champolionowi*.

— Wszyscy ministrowie byli wczora na obiedzie u marszałka *Sulta*; po obiedzie mieli między sobą naradzanie się. (*G. M.*)

Wiadomości Rozmaite.

Postępy oświecenia. Nader przyiemna iest widzieć, iak coraz oświecenie rozszerza się do nayodleglejszych granic oyczyzny naszey. Z rapportu Naczelnika Kamczatki, kapitana 2giey rangi, *Goleniszczewa*, umieszczonego w XXIX N. Dziennika Rolniczego (Moskiewskiego), okazuie się, że dway uczniowie Szkoły Rolniczey, utrzymywaney przez Towarzystwo Gospodarstwa Wieyskiego, rodem z Kamczatki, powróciwszy do swey rodziny w Porcie-Petropawłowskim, zaymuią się gorliwie około zaprowadzenia w tym nędznym kraiu tak pożytecznego dlań rolnictwa. Znaleźli iuż nie daleko Portu do 80ciu dziesięcin ziemi, do uprawy przydatney, i zaczęli robić proby zasiewow. Życzymy dla nich naypomyślnieyszych powodzeń. (*M. P.*)

— *Zasiewanie grochu na poparze.* Nieoświadczaiący swoiego nazwiska, pewny gospodarz rossyyski, przesłał Towarzystwu Moskiewskiemu Gospodarstwa Wieyskiego, sposób uprawiania grochu i soczewicy na ugorze, któryto sposob zasługuie na pilną uwagę we wszystkich maiątkach, osobliwie zaś w maiących mało ziemi. Po zdięciu iarzyny w jesieni, ziemię, maiącą iśdź w roku następnym pod ugór, gospodarz ten orze i zostawuie na zimę. Na wiosnę, zabronowawszy, zasiewa na niey czetwiert' grochu i 4 czetwieryki owsa, które zwyczaynym sposobem zasiewa i bronuie. Takąż ilość zasiewa i weczesu (gatunek soczewicy) z owsem. Dla tego owies iest potrzebny, że groch i soczewica, wiiąc się około niego, nie wylega, iakotęż i dla tego, że pomnaża gęstwinę trawy. Gdy groch kwitnąć zacznie, co bywa w średnim pasie Rossyi, około połowy czerwca, koszą go na karm. Tym sposobem otrzymuie się z dziesięciny czterdziestowey (sorokowoy), przy dobrym urodzaiu, do 300 pudow suchego karmu, a w naygorszym urodzaiu do 150 pudow. Jedna w tém iest niedogodność, że groch nie prędko wysycha, tak, że w gorącym czasie na iego wysuszenie potrzeba nie mniey, iak pięć dni. Zresztą, nawet sczerniały w dżdżystey porze karm z niego, każde bydlę zjada do szczętu. Po zdięciu karmu, ziemię orzą i przysposabiaią pod zasiew zboża ozimego, tegoż lata, sposobami zwyczaynemi. Pięcioletnie doświadczenie tego gospodarza przekonało, że zboże ozime po grochu bynaymniey nie było gorsze od tego, które było zasiewane na zwyczaynym ugorze. (*M. P.*)

Ogłoszenie.

2 Od Bessarabskiego Rządu Obwodowego niniejszém ogłasza się, że w roku 1830, na osnowie Imiennego Naywyższego Ukazu, pod 18 sierpnia 1828 roku wydanego, wysłani zostali włoczęgi, a mianowicie: *do służby woyskowey*: mianuiący siebie urodzeńcami: 1szy) *Andrzey* Lohwinow syn *Hirżun*, 30 lat, nie umieiący czytać i pisać, nie żonaty, z włościan Gubernii Wileńskiey powiatu poniewiezkiego z wioski Katanowskiey, obywatela kapitana odstawnego Jana Tomnarową. — 2gi) *Jan* Józefa syn *Kalinowski*, lat 25, ze szlachty, ale dokumentow na to nié ma, żonaty, Gubernii Podolskiey powiatu Brasławskiego, wioski Horodniszczy, a po ożenieniu się poszedł na mieszkanie do wsi Maczugi—*i dorot aresztantskich w twierdzach*. 3ci) *Sidor* Fomina syn *Djaczenko*, lat 30, umié czytać i pisać, nie żonaty, z włościan Gubernii Kiiowskiey powiatu Taraszczańskiego wsi Żurawlichy, Hrabiny Branickiey, przymiotow: wzrostu 2 arszyny 6 wierszkow, włosow na głowie, brwiach i wąsach ciemnorusych, oczu karych, twarzy ospowatey, nos, gęba zwyczayne, na lewém oku bielmo.

Sowietnik Poletaiew.

(277) Sekretarz Sniežkow.

Obserwacye meteorologiczne.	Czas Obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	W i a t r y.	Stan powietrza.
	d. 22 godz. 2½ wiecz.	27 cal. 11 lin. 5 lin.	+ 14 stopni.	Wschodni.	Pogoda.
	d. 23 — — —	27 — 8 — 5 —	+ 10 — —	Południowy.	Deszcz.
	d. 24 godz. 5 rano	27 — 7 — 3 —	+ 10 — —	Południowy.	Pochmurno.

Drukarnia A. Marcinowskiego.

Dozwala się drukować. Wilno. 1831. d. 24 kwietnia.

Cenzor *Leon Borowski*.